

Lodsejermøde 13. juni 2024: Opsamling på input fra lodsejere

Følgende er en opsamling på de mange udsagn og input, som kom frem under mødet med lodsejere langs Gudenåen, hvor lodsejerne blev bedt om at forholde sig til følgende tre spørgsmål: "Har I nogle gode råd til os i forbindelse med projektet?", "Hvad er vigtigt for jer i Gudenåprojektet?" og "Er der nogen kulturhistorisk viden eller oplysninger, I ligger inde med, som kunne være relevante for projektet?" Udsagnene er kategoriseret i temaer under de enkelte spørgsmål.

Spørgsmål 1: Har I nogle gode råd til os i forbindelse med projektet?

Inddragelse og god kommunikation fylder mest hos lodsejerne. Derudover efterlyser mange kortmateriale, der mere præcist viser, hvordan projektet påvirker deres ejendomme. Derudover omtales Tangeværket, lovgivning, vandaflledning, næringsstoffer mv. Nedenfor følger en kort opsummering.

1. Inddragelse og Kommunikation:

- Lodsejerne ønsker en løbende dialog og gennemsigtig kommunikation.
- Det er vigtigt, at lodsejernes viden inddrages, og at de bliver hørt tidligt i processen.
- Der foreslås en fælles platform (fx en Facebookgruppe) til information og dialog.
- Øvrige brugere af åen og borgere i kommunen bør også inddrages, og der bør koordineres med Naturstyrelsen ift. bl.a. Trækstien

2. Kortmateriale:

- Lodsejerne efterspørger detaljeret kortmateriale, der viser præcis, hvordan projektet vil påvirke deres ejendomme.

3. Tangeværket og Tange Sø:

- Mange mener, at projektet bør forholde sig til Tangeværket, og flere er af den holdning, at Tangeværket bør fjernes, så Gudenåen får frit løb, og fisk kan svømme frit.
- Der er bekymring for, om projektet kan lykkes, hvis Tangeværket består.

4. Natur og Biodiversitet:

- Det efterspørgeres, hvilke initiativer der allerede nu kan sættes i gang for at forbedre biodiversiteten
- Det foreslås, at der bliver skabt skygge og frie sandstrækninger i åen for at tilgodese Grøn kølleguldsmed, myggelarver og andre småkryb

5. Lovgivning og Vandløbsregulativ:

- Flere påpeger vigtigheden af at overholde vandløbsregulativer og EU's Vandrammedirektiv.
- Det påpeges også, at hvis lovgivningen er en barriere, bør der arbejdes for at påvirke, at loven tilpasses.

6. Vandaflledning, grøde og afvanding

- Flere lodsejerne ønsker forbedret vandaflledning fx ved at gøre åen dybere og fjerne sandbanker.

- Midlertidige tiltag, som at skære grøde to gange årligt, foreslås, mens langsigtede løsninger implementeres.
- Der er behov for sænket vandstand om sommeren for at skabe en buffer til vinteren.

7. Næringsstoffer

- Flere lodsejere peger på, at man skal mindske næringsstoffer i Gudenåen bl.a. ved at sikre bedre håndtering af landbrugets udledning og spildevand samt ved at lukke drænen langs åen.

8. Diverse gode Råd

- Flere efterlyser en vedligeholdelsesplan, som bl.a. tager højde for fredninger omkring Gødvad og Sminge
- Projektet skal tage højde for klimaforandringer, så det ikke bliver overhalet af udviklingen.
- Det er vigtigt at starte nedstrøms for at undgå oversvømmelser opstrøms.
- Trækstien bør bevares, og der bør laves grundige beregninger af projektets effekter på vandstanden.

Spørgsmål 2: Hvad er vigtigt for jer i Gudenådalsprojektet?

Lodsejernes primære kommentarer går på kommunikation & inddragelse, naturgenopretning, Tangeværket og vandstanden. Nedenfor følger en kort opsummering.

1. **Kommunikation og inddragelse:** Det er essentielt for lodsejerne at blive inddraget og hørt i projektets beslutninger. De efterlyser åben dialog, gennemsigtighed, ærlig information og samarbejde. Koordinering med relevante aktører som Naturstyrelsen er også efterspurgt.
2. **Bedre natur og biodiversitet:** Forbedring af biodiversitet og naturen i og omkring Gudenåen er et vigtigt fokus hos mange lodsejerne. De ønsker flere fisk i åen, et rigere dyreliv og bedre adgang til åen. De ser projektet som en mulighed for at fremme en mere varieret og naturlig udvikling af området.
3. **Tange Sø/Tangeværket:** Der er en generel opfordring til, at projektet forholder sig til Tange Sø og Tangeværket. Flere lodsejere ønsker, at Tangeværket fjernes for at fremme bedre vandføring og fri passage for fisk som laks og ål.
4. **Vandstand:** En stabil og sænket vandstand er kritisk for mange lodsejere, der frygter oversvømmelser. De ønsker vandstanden sænket både lokalt og i hele oplandet for at beskytte deres ejendomme og sikre anvendelig jord.
5. **Vandføringsevne og vandafledning** Flere påpeger behovet for at øge vandføringen i Gudenåen, nu og i fremtiden. Desuden peger flere på, at vandafledning skal tænkes med i projektet. Der foreslås at skabe et bufferområde, der kan modstå periodiske oversvømmelser uden at forårsage skade på naturen.
6. **Fremtidssikret plan:** Lodsejerne efterlyser en langsigtet, realistisk plan, der omfatter vedligehold og sikrer projektets bæredygtighed. Planen skal være fremtidssikret og tage højde for både klima og landskabsudvikling.

7. **Diverse input:** Lodsejerne påpeger også, at projektet skal tage hensyn til fredninger, og enkelte er skeptiske over for brug af historiske kort, da landskabet og åen har ændret sig over tid.

Spørgsmål 3: Er der nogen kulturhistorisk viden eller oplysninger, I ligger inde med, som kunne være relevante for projektet?

Flere beretter om, at naturen langs åen og fiskebestanden har ændret sig de sidste 25-30 år. Derudover er der kendskab til vadesteder, stenalderpladser, gravhøje, et forsvarsværk, en jernalderby og en gammel smugkro. Og så fremhæver enkelte lodsejere, at der i deres skøde står, at Ålemanden har ret til deres fisk, og at de således ikke må sætte ruser op.

Her et udpluk af kommentarer:

"Sejlrenden har været dybere mange steder, specielt ved udløb af bæk/å"

"For 25 år siden var der en ø på vores grund. Nu er det mest bare oversvømmet"

"På min jord er der en stenalderplads og 2 gravhøje"

"Jeg har kendskab til et vadested"

"Der er tinglyst ret for ålegården til at fiske ål fra vores grund"

"Obs! Der har været en jernalderby i Gødvad ned mod Gudenåen"

"Vadested for Nedermarksvej over til Truust. Gammelt forsvarsværk fra 1848"

"I vores skøde står der, at ålemanden har ret til vores fisk - vi må ikke sætte ruser op"

"Dengang jeg var barn, kunne man bade og fiske langs bredden. Det vil vi gerne igen"

"Pramdragernes gamle smugkro - kirkestien langs åen med overgange, hvor der var lavvande"

"Der er kommet en helt anden natur langs åen de sidste 30 år"

"Der er ikke den samme fiskebestand"